

BOG

Mit liv med bondelandets natur

Anmeldt af Carsten R. Kjaer, *Aktuel Naturvidenskab*

Lad mig for en ordens skyld starte denne anmeldelse af *Mit liv med bondelandets natur* med at deklare, at jeg kender forfatteren, Kaj Sand-Jensen, ganske godt via mit arbejde med *Aktuel Naturvidenskab*. Så er det op til læseren at dømmе, hvorvidt anmeldelsen bærer for meget præg af kammerateri.

Kort fortalt er Sand-Jensens en erindringsbog, hvor han fortæller om sit liv med naturen – både som engageret privatperson og som professionel forsker. Og her er en af pointerne, at de to ting ikke rigtig kan skilles ad. For det er glæden og nysgerrigheden ved naturen – og bekymringen for dens ve og vel – der fra barnsben har været den drivende kraft for forfatteren, og som i første omgang gjorde biologistudiet til førstevalget fremfor det karrieremæssigt mere "sikre" ingeniørstudium. Den dybfølte glæde ved naturen, som drev Sand-Jensen ind på biologistudiet, kendetegner formentlig de fleste, der ender med en naturforskerkarriere. Og måske er det derfor, at de af deres opponenter i debatter om for eksempel landbrugspakken kan blive beskyldt for at politisere. For når forskerne blander sig i debatten fornemmer man det personlige engagement – og kan man nu holde balancen, når man går på barrikaderne for sin elskede?

Svær at sætte i bås

Hvis man vil blive klogere på det, er *Mit liv med bondelandets natur* et godt sted at starte. For i bogen får man et indblik i, hvad forfatteren rent fagligt har at have sine meninger i. Det er nemlig ikke en bog, der kun skøjter hen over "konklusionerne" fra den lange forskerkarriere. Nej, læseren bliver både inddraget i

den videnskabshistoriske baggrund samt overvejelserne om en række af de spørgsmål, som forfatteren har kastet sig over gennem tiden. Man bliver også taget med på feltarbejde i ind- og udland, hvor man får indblik i metoder og udstyr gennem tiden. Og de sammenhænge om for eksempel CO₂-transport i tvepibet lobelie fra næringsfattige, danske søer eller spredning af havgræsser i Middelhavet, som de beskrevne undersøgelser har været med til at afdække, bliver selvfølgelig også grundigt forklaret. Det hele krydres med talrige personlige anekdoter fra studietiden og forskningsprojekterne og med afsnit, hvor forfatteren siger sin ærlige mening om for eksempel udviklingstendenserne inden for universitetsmiljøerne (både fagligt og politisk) og politikeres forhold til forskere.

På den måde lader *Mit liv med bondelandets natur* sig ikke så let kategorisere. Det er på en gang en personlig erindringsbog, en forsknings- og naturformidlingsbog samt en debatbog. Og denne bredde kan siges både at være bogens styrke og svaghed. For denne anmelder, som kender til en god del af forfatterens produktion i forvejen, tjener de mange afstikkere som et fornøjeligt krydderi. Men jeg kan også godt forstå, hvis læsere, der ikke har de samme forudsætninger, kan blive forvirret over, hvad forfatteren egentlig vil. Jeg læste således en anmeldelse af bogen i sommers i *Politiken*, hvor Søren Ryge Petersen øjensynligt var noget mindre begejstret for bogen end jeg selv. Kort sagt efterlyste han, at det bærende element i bogen burde være de gode naturhistorier, og han anså de øvrige elementer i bogen som forstyrrende.

FAKTA

Kaj Sand-Jensen: *Mit liv med*

bonde-
landets
natur.

Gylden-
dal 2017.
288 sider,
249,95 kr.

Jeg kan sagtens forstå Søren Ryges kritik på de præmisser, han stiller op. Så min konklusion er, at hvis man skal have fuldt udbytte af denne bog, skal man være interesseret i, hvordan forskning foregår som en proces samt de overvejelser, der knytter sig dertil. Dermed bliver målgruppen for bogen primært folk, som selv har en faglig baggrund eller som er mere end almindeligt interesseret i naturdebatten. Og det er selvom Kaj Sand-Jensen både skriver klart, underholdende og til tider poetisk, så formidlingen sagtens kan bære et større publikum.

Værdifuld indsats

Men for os, der er interesserede i, hvordan forskning bedrives, er der meget guf i denne bog. Jeg synes det er meget værdifuldt, når forskere gør sig den ulejlighed at forsøge at sammenfatte indtrykkene fra en mangeårig karriere. I dette tilfælde kan det bidrage til at forstå, hvad der er op og ned i naturdebatten, for uden en historisk forståelse af udviklingen er vi lidt på herrens mark. Og her virker det altså mere overbevisende, når forklaringerne på, hvad vi egentlig ved og stadig mangler at forstå om en række sammenhænge i naturen, kommer fra en, der i mange år selv har bidraget til at besvare spørgsmålene. ■